

TELEGRAFUL ROMÂN.

Apere Marția, Joia și Sâmbăta

ABONAMENTUL

Pentru Sibiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru monarhie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru străinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei arhidiecezane Sibiu, strada Măcelarilor 45.

Correspondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegraful Român”, strada Măcelarilor Nr. 45.
Epistolele nefrancate se refuză. — Articuli nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:

Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori
15 cr. rëndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr.
pentru fie-care publicare.

La pogorirea Duchului sfânt.

„Și iată vouă alt mângăitor precum eu, pe Duchul meu și al Tatălui voiu trimite întră carele vă veți întări”.

Așa ne cântă ați biserica noastră străbună.

Sufletele noastre se ridică ați în regiuni mai înalte; cu ochii inimii noastre vedem pe Dumnezeu Fiul înălțându-se spre cer, și auzim cuvintele lui de mângăiere cătră învățaceii cei în-tristați.

De Ierusalim se nu vă depărtați, și eu alt mângăitor voiu trimite vouă, pe Duchul sfânt, întră carele vă veți întări, ca să puteți intra în luptă cea mare pentru lățirea creștinismului.

Așa ne învăță biserica noastră străbună.

Și învățaceii lui Iisus și-au împlinit misiunea, căci erau inspirați de Duchul sfânt. Biserica lui Christos a trecut prin mari crize, prin crunte persecuțiuni, prin grele ispite, dară ea a eșit învingătoare, căci apostolii ei au fost inspirați, au fost conduși în în-trăgă lupta cea grea de Duchul înțelepciunii, de Duchul înțelegerii, de Duchul temerii de Dumnezeu.

Prin grele crize, prin grele ispite trecem noi ați, și lupta o purtăm cu speranța învingerii, căci cauza este sfântă, cauza este dreptă.

Trebuie să ne inspirăm și noi în lupta noastră de idealurile la cari țintesc biserica, trebuie în lupta noastră să folosim mijlocele de cari s'au folosit următorii apostolilor, trebuie să fim una, cum una au fost ei, și când divergențe de păreri se ivesc și se pre-sentă ca împedecând lucrarea noastră armonică, lucrarea noastră comună, atunci ca și apostolii și ca următorii lor în apostolie cu inima curată să ne consultăm în sinode, și să restabilim pacea în sinul bisericii noastre.

Spiritul tirapului de ați este în contra spiritului bisericii în general, și este de lipsă ca bisericele creștine în unire să lupte spre a asigura cursul ideal al doctrinei lui Christos.

Noi precum în trecut, așa și în viitor numai la puterea noastră în-ternă, numai la forțele noastre putem reflecta.

Pre lângă curentul general periculoso bisericii lui Christos, noi trebuie să mai avem în vedere și curentele nesănătose, cari bântue de multă vreme în patria noastră.

Un cler luminat, un cler crescut în spiritul ideal al bisericii noastre, un cler tare în ortodoxie, tare în speranța că cauza dreptă trebuie să învingă, un cler cu caracterul oțelit, și oțelit prin conștiința, prin forța, ce ivesc din o minte adaptată prin învățatură, din o inimă adaptată din fântâna suferințelor poporului nostru, un asemenea cler va ține cu tărie stindardul ortodoxiei noastre, un asemenea cler conșcui de forțele sale intelectuale va purta neînfricat făclia, care va lumina în-tunericul.

Și precum evreilor eșii din robia Egiptului năptea un stălp luminos le lumina calea, asemenea lumină va împrăștia făclia purtată de un cler luminat, de un cler evlavios, de un cler pătruns de rolul cultural ce este rezervat preoțimii noastre, bisericii noastre naționale în sinul poporului român.

Să ne întărim cu pavăza științei, acesteia să-i dăm în ajutor tăria în credință, evlavia, spiritul de jertfă, abnegațiunea părinților nostri, și atunci vom trece învingători peste toate pedecile.

Cu învățatura sa, cu tăria credinței sale, cu văpăia inimii spre scopurile ideale ale creștinismului, apostolul ginților a învins în-trăgă păgână-tatea lumii aceleia, și puterea cuvântului ca trăsnetul lovia și cu iuțela fulgerului străbătea în-trăgă continentul.

Marii dascăli ai bisericii noastre cu puterea cuvântului, cu forța științei

au învins pe eretici, și cuvintele lor nime nu le-a putut răsturna.

Trăim în timpuri grele, multe ispite se pun în calea noastră, întocmai ca apostolilor și următorilor lor.

De Ierusalim se nu vă depărtați, țicem și noi acelora, cari acum voesc să ia sarcina apostoliei.

Să luăm toți pavăza cea puternică a științei, să împlorăm darul Duchului sfânt, care să întărească inima noastră, precum o a întărit a marelui apostol, numit și al Ginților, înar-mați astfel, scutiți astfel, să pășim în solia apostoliei, cu duchul înțelepciunii cu duchul înțelegerii, cu duchul temerii de Dumnezeu, și atunci vom scii învăța, vom scii boteza, și vom asigura viitorul bisericii noastre.

Cumpăna dreptății.

Până acuma aproape totdeauna a stat plecată în partea unde era nedreptatea.

Și acesta se întempla, de câte-ori se măsura pentru naționalitățile din statul nostru, și în special, de câte-ori se măsura pentru noi românii.

Și așa se întempla când măsura guvernul, așa când măsura administrațiunea din statul nostru.

În sistemul constituțional noi nu aveam alte arme legale de apărare decât recursul la forurile mai înalte.

Ne-am plâns deci la forurile mai înalte.

Peste regim este numai parlamentul.

Ne-am plâns deci la parlamentul țerei și am arătat cum guvernul în calea ordinațiunii a călcat legea.

Parlamentul țerei în sfântenia dreptății a dat dreptate nedreptății.

Dacă legea nu conșcui cu ordinațiunea guvernului se vor lua măsuri — în consecuență cu curentul, care bântue dela era dualismului încôce — se vor lua măsuri, ca legea să con-

sune cu ordinațiunea; așa a resonat parlamentul țerei noastre.

Alătura cu noi au sbierat contra nedreptății toate poporele din statul nostru, și mai ales, și mai cu aplomb, și mai cu efect au sbierat Sașii din Ardeal grupați în jurul diarului „Tageblatt” de aici din Sibiu.

Ca potop a sdrobot și nimic era Tisza și cele următoare, până la era Bánffy, care a pus coronă nelegiuirilor, cu deosebirea că ele au atins și pe partidele maghiare din parlamentul țerei.

Cumpăna dreptății înclinată a stat spre partea cu nedreptatea.

Am avut noi Românii afaceri și cu conlocuitorii nostri Sași, cari și ei apăsați erau ca și noi, în multe afaceri ale lor, cu guvernul țerei.

Se plângeau în lumea mare că guvernul ungurec față cu Sașii nu face dreptate, și tot ei cei-ce sbierau contra nedreptății, când vorba era că față cu noi să țină cumpăna dreptății o înclinau în partea cu nedreptatea.

O am esperiat noi acesta în afaceri școlare, când vorba era, că în aplicarea §. 25 din art. de lege XXXVIII. din 1868, din venitele comune ale comunei bisericesti, școlile confesiu-nilor să fie provădate cu subvențiuni în măsură dreptă.

§. 25 art. de lege XXXVIII. din 1868, dispune, ca în comune unde școlile se susțin din venitele comune ale comunei politice, fie-care școlă să fie împărțită în măsură dreptă.

Aici am avut noi puncte de întâlnire cu Sașii dela noi, și aici am esperiat, că în aplicarea dreptății sașii au fost mai nedrepti ca ungurii dela guvern, contra cărora toți ne plângeam deopotrivă.

La începutul erei constituționale, îndată după trecerea din viață a fericitului Eötvös, din un cas concret guvernul țerei a venit și a interpretat §. 25, alinea a două, din articolul de lege XXXVIII. din 1868 în punctul proporțiunii drepte.

FOIȚA

Scrisori cătră eleve.

Srisorea VII.

Dragă Irină!

Am sosit tocmai acum din pădure. Am asistat la o convenire cât se pôte de frumoasă, care mi-a înveselit inima.

Ți mai aduci aminte de Cornelia? Ei, să veți! Micuța Cornelia de odinioară, adună ați copilele dela ei din sat în fie-care săptămână de două ori, și ține cu ele un fel de prelegeri din lucră de mână, cetire și conversare. Uneori și cântă, prin ce copilele se deșteptă și câștigă mult.

Ați fiind timpul plăcut, convenirea s'a ținut sub cériul liber. Ah dra gă Irină, cât de frumos a fost în pădure, și câtă plăcere am simțit când am văcut bună-tatea Corneliei! Tu cunoști pe multe din copilele cari au fost acolo, pentru aceea, cred că te va interesa să știi cum a decurs totă prelegerea. Ascultă dar:

Cornelia a fost atât de bună de m'a avisat la câte ore plăcă, și astfel la 2 ore după amăci am plecat toate. Eram optsprezece. În pădure ne-am așezat sub niște stejari

betrâni, cari în mărirea și imposanța lor păreau niște moși cărunți, la care tot cuvântul e învățatură și tot sfatul aur. Când i-am văcut mă gândeam: dacă stejarii aceștia ar ști vorbi, câte istorii triste și pline de eroism ne-ar putea spune despre moșii și strămoșii nostri, cari pe viață și morțe s'au luptat pentru tot ce avem noi astăzi!

Un freamăt dulce de codru, mestecat cu zumzetul de albine, pare că te sfătuia să nu-ți frământă capul cu lucruri triste, ci să te așezi pe muschiul môle la umbra desă de stejar... Așa am făcut, și până ce Cornelia și-a așezat fetele, eu am privit șirul brazdelor de otavă, care stau înșirate pe vale, ca și cum ar fi șirele dintr'o carte deschisă, și fără voe am esclamat: O, natură, tu cartea pururea deschisă a Dumnezeirii!

Se făcuse liniște. Cornelia mă poffi să merg între ele. Ah, de-ai fi fost undeva aproape să veți ce tablou frumos dădea acest grup de fete, și cât de bine le prindea pe toate portul lor frumos românesc! Mie îmi salta inima vădend cu cât drag ascultă tot cuvântul din care ar putea afla ceva învățatură!

Am amintit că tu cunoști pe unele dintre ele, acum să-ți le scriu și cu numele care ce luca:

Paraschiva luca la un ștergar cu motive românesce, cusută „în ochiți” (ciur).

Măriuca, Anuța și Florica câte o cămașă din pânză de ele țesută, tot cu motive ca ștergarul Paraschivei, numai altă formă.

Saveta, Mărinuța și Ileana, fac fețe de perină. Pânza de casă, cusută albă, dar cu ochiți rari, încât totă cusutura pare din dantele.

Celelalte, asemenea, fie-care ocupată.

În neliniștea cea mai mare și cu atențiunea încordată așteptau fie-care dintre ele, să vadă ce vor avea de cetit și la care le vine rëndul se cetescă.

„Ați cetește Paraschiva!” țise Cornelia prietinos și întinse cartea celei numite. Era Cuvinte sufletești de *Carmen Sylva*, capitlul „Despre suferință și credință”.

După-ce găta cu cetitul, se începu conversația asupra piesei cetite.

„Mi-e mi-a spus mama”, țise Paraschiva, că ori-ce necaz ar veni asupra noastră, tot spre binele nostru se întemplă, căci mamei i-a spus moșul, că suferința este chiar așa ca o furtună mare, care prăpădește buruenile cele slabe, dar pe plantele cele alese le întărește și le face mai frumoșe.”

„Bine. Dar acum care dintre voi mi-ar ști spune, ce a priceput moșul Paraschivei, prin buruenile care se prăpădesc de furtună, și care sunt plantele cele alese?” întrebă Cornelia.

„Buruenile sunt oamenii cei slabi în fire, care de fie-ce lucru mic și grija, se vâcătă în gura mare, iar în necaz desperază și se nimicesc, iar plantele cele alese sunt oamenii curagioși, cari nu-și perd nădejdea în Dumnezeu nici odată, ci rabdă în țăcere necazurile ce dau preste ei,” respunseră mai multe deodată.

„Tata meu țice, adăugă Ileana, că necazul e cel mai bun învățator, căci el ne face să fim buni la inimă și miloși; să știm prețui binele, și să fim cumpăniți la vorbe și la fapte, și totdeauna ne spune că: „Cine n'a gustat amarul, nu știe cum e zăharul”.

„Bunica mea spune, țice Saveta, că omennii aceia cari n'au suferit nici odată, și le-au venit toate de-agata, aceia rare-ori sunt îndestulți și fericiti, și chiar rare-ori buni la suflet.

„Moșul meu, țice Măriuca, spune ca aci în carte, că dușmanii nostri când ne spun greșilele fără cruțare, ne fac adesea cel mai mare bine, căci dacă suntem cumiți și dacă în adevăr am greșit, atunci ocara ne pôte servi de învățatură, iar dacă ne-au invinuit pe nedrept, ne vom feri să nu cădem nici când în acele greșeli!

„Așa dragile mele! începu Cornelia. Suferința încă e trimisă dela Dumnezeu, și fericit omul, care se ție împacă cu sörtea, și știe trage folos din necazul preste care a

Sub fericitul Pauler s'a enunțiat ca principiu, că la proporțiunea dréptă numărul elevilor de școlă are să fie luat ca cheie.

În faptă sub fericitul Pauler așa s'a și urmat, și noi suntem în stare să facem provocare și la ordinul ministerial al lui Pauler, care a dat această interpretare.

Abia la 4 ani dela aducerea legii, de bună sémă mai competent a fost guvernul să interpreteze legea, să caracterizeze spiritul care a dominat la aducerea ei.

Principiul enunțiat de Pauler era favorabil Românilor, de aceea Sașii au trecut preste el îndată după-ce în ministeriul de culte s'a încuibat spiritul protegiat de răposatul Trefort.

Și avem casuri cu ridicata unde dacă darea directă era favorabilă sașilor, atunci cheia proporțiunii drepte era darea directă, dacă această se schimbă și era mai favorabil numărul caselor, sau numărul fumurilor — ca să vorbim în limbajul de pe Horti-bagi — atunci aceste erau luate ca cheie la proporțiunea dréptă.

Scurt și precis: totdeauna ce era mai favorabil Sașilor, aceea se lua ca cheie la proporțiunea de subvențiune a școlile confesionale: săsești și românești.

Am fi lăsat așternut, neatins vèlul uitării peste aceste lucruri cu reminiscențe durerose, dacă în un mod neobișnuit de violent și necuviincis nu eram provocați prin organul Sașilor din Sibiu, din incidentul curentului celui nou, care a proclamat domnia legii, a dreptății și a dreptului.

La recursele comunelor bisericesti greco-orientale române, tribunalul suprem administrativ a enunțiat ca principiu, că la aplicarea § 25. art. de lege XXXVIII: 1868. cheia dreptei proporțiuni are să fie numărul credincioșilor respectivei confesiuni.

Intrăm deci în era dreptății, care s'a abandonat de un pătrar de secol.

Enunțiațiunea această va crea o procedură uniformă și dréptă, când vorba va fi ca din venitele comunei politice să se ajutoreze școlile confesionale.

Enunțiațiunea această a atins dureros pe Sașii grupați în jurul țiarului „Tageblatt“ de aici, și ei în amărăciunea lor au dat năvală asupra țiarului nostru.

Aici zace provocarea, și la această răspundem prin articolul de față.

Ca un fir roșu e marcată în ținuta țiarului săsesc afirmațiunea cutezată, că averea comunală este avere curat săsescă, privat săsescă, asupra căreia locuitorii nesași nu au nici o îndreptățire.

trecut. Iar acum să-mi spună fiecare dintre voi, ce a cetit de când nu mai umblă la școlă și ce cărți aveți nu acasă?

Paraschiva: Eu am cetit povestile lui Ispirescu, povestile Peleşului și De prin vécuri de Carmen Sylva.

Mariuca: Eu am rugat pe tata, ca de câte ori merge la oraș și ar vrea să-mi cumpere ceva, să facă bine să-mi cumpere câte o carte, căci am cetit că acum se capătă cărți bune chiar cu câte 15 cr., apoi altele cu câte 50 cr., de tot frumoșe, și tata a fost atât de bun și mi-a cumpărat până acum: „Povestea vorbeii“ de A. Pan, „Poveștile alese“ de Andersen, „Istoriorele“ de Dna Colomb; Nuvete și povestiri“ de Tolstoi și „Legende istorice“ de Bolintineanu, și toate s'au frumose și pline de învățături. Dacă le iei în mână, nu le mai lași de dragi.

Ileana: O, atuncea eu sunt și mai avută în cărți, căci eu am și povestile lui Creangă și când am fost la oraș mi-a dat mama 1 fl. iar dela bunica încă am căpătat să-mi cumpăr ce voiu vrea, și eu mi-am cumpărat Baladele lui Coșbuc.

Și așa mai departe, fie-care se întrecea a spune cari 2—3 cărțile le are ea, creștând fie-care că ale ei sunt cele mai bune.

Mai multe din ele rugară apoi pe Cornelia să le spună ce cărți le recomandă ea, pe care ele pòte nu le știu.

Nu voiu să ducem ad absurdum această teorie, căci în cele din urmă am ajuns la rezultatul la care a ajuns curentul de ađi al maghiarisării, am ajunge acolo, că precum în Ungaria toate sunt maghiare dela Dumneșul maghiarilor, până la cea din urmă picătură de apă, așa în fostul fond regiu, unde comunele politice mai au ceva avere, toate să fie săsesci începând dela taurul satului până la fărurierea din capul satului.

Asemenea doctrine au fost cu imbelșugare aplicate înainte de era mântuirii, e timpul ca acum în secolul lumii să nu mai punem totă nădejdea existenței numai în privilegii, preste cari s'a trecut de o jumătate de veac.

S'a accentuat în țiarul săsesc din Sibiu, că cheia cea dréptă este darea directă, și în favorul acesteia între altele s'a făcut provocare la praxa de drept.

Dacă vorba e să facem provocare la praxa de drept, la o interpretare a legii cu o 6re-care îndreptățire, atunci vine la locul prim interpretarea primă a §. 25. pe timpul ministrului de culte Pauler și praxa din anii primi ai aplicării legii.

Atunci cheia cea dréptă a fost numărul elevilor obligați a frecventa școlă.

Se svonesce, că în cercuri săsesci s'a pornit o acțiune îndreptată în contra dicisiunii tribunalului suprem administrativ, cu tendența de a se modifica acea decisiune, și a se lăsa ministrului dreptul de a enunția din cas în cas, care e cheia cea adevărată după împrejurări.

Cu alte cuvinte se lucră în direcțiunea, ca să se restituie chaosul din era Tisza-Bánffy, și cheia să se măsore după serviciile pe cari Sașii le vor face guvernului.

Noi nu mai credem în reușita unei asemenea acțiuni. Tribunalul suprem administrativ este o corporațiune ferită de fluctuațiunile politice, și dacă nu pentru alte resone, cel puțin pentru demnitatea statului se va susține autoritatea unui for, cătră care cu încredere s'a adresat în unanimitate chiar și parlamentul țerei în o cestiune, care e baza existenței lui.

Revistă Bisericească.

Episcopul rom. cat. Majláth printre Secui și Români.

Dela Rusaliile apusene încòce, episcopul rom. cat. conte Gustav Majláth, deci mai bine de 3 săptămâni, se află în comitatul Treiscaunelor, în visitațiune canonică, pentru a unge cu mir pe cei neunși încă.

„Acésta e frumos dela voi dragile mele! Așa trebuie să fie fetele noastre, cu îndemn cătră învățatură, căci nu-i nimic mai bun, decât mintea bună, căci cu mintea poți câștiga norocul“ țise Cornelia, și apoi le recomandă și ea mai multe, printre cari îmi aduc aminte că a amintit, afără de cele numite de Paraschiva și de Ileana, încă: Snòvele „La gura sobei“ de Stăncescu, Poveștile lui Stăncescu toate, vre-o 3 volume, „Ce povestește pădurea“ de Putlitz, „Cartea de chipuri fără chipuri“ alui Andersen, și altele, spunându-le cuvinte bune despre ele, pe care fetele ascultau cu încordare, încât nici nu luarăm sémă cum trece de tare vremea.

Roșata ceriului dela apus ne aduse aminte, că trebuie să ne ducem acasă.

Tot timpul cât am stat în pădure, mi-s'a părut o clipă, iar când ne am întors, mi-se părea că me despărțesc de cele mai bune prietene, și un fel de părere de rău am simțit în sufletul meu, că mă despart.

M'a încântat frumșea ținutului și cântecul dulce al paserilor, dar mai mult ca toate, purtarea Corneliiei.

Sunt fericită de câte ori mă cufund în gânduri la țiaua aceea.

Maria Cioban.

În fie-care comună stă până a treia ții, primind, unde sunt Români, și salutul de curtuozie a reprezentanților clerului nostru.

Vom publica o corespondență cu interesante observări din această visitațiune a prelatului apusean.

Monument lui ANDREIU ȘAGUNA.

Pentru monumentul Archiepiscopului și Metropolitului Andreiu, au mai intrat contribuiri benevole prin oficiul protopresbiterial gr.-or. al tractului Bistrița dela parochiile din acest tract:

Borgo-Bistrița	36	coròne	43	fileri
Borgo-Joseni	12	"	—	"
Borgo-Prund	64	"	20	"
Borgo-Rus	9	"	10	"
Borgo-Suseni	24	"	—	"
Buduș	4	"	80	"
Cușma	7	"	24	"
Galați	38	"	10	"
Ida-mare	8	"	44	"
Șieul-mare	9	"	58	"
Șimotelnic	5	"	40	"

Suma . . . 219 coròne 29 fileri

Dela Sinod.

3. Raportul senatului epitropesc.

Venerabil Sinod archidieceșan!

Consistoriul archidieceșan, ca senat epitropesc, are onòre a presenta despre activitatea sa în decursul anului 1898 următorul Raport general:

Senatul epitropesc a ținut în decursul anului 1898 ședințe 51, dintre cari 36 ordinare și 15 extraordinare.

Dintre piesele întrate la protocolul de estbite în număr de 4385, s'au rezolvat 4377, iar 8 au ramas în restanță, și s'au rezolvat în decursul anului curent.

Aceste piese după natura lor sunt de doue categorii, și adevă 1385 privesc afaceri interne ale fondurilor și fundațiunilor, iar 3000 se refer la afaceri externe din archidieceșă.

Numărul cel mare al pieselor întrate este și el o dovadă, că afacerile din resortul acestui senat se înmulțesc pe ții ce merge, și mai punându-se anul acesta în lucrare incasarea sidocsiei, statutul pentru asigurarea edificiilor bisericesti și școlare contra focului, precum și acordarea de împrumuturi hipotecari din fondurile archidieceșane, despre ce prezentăm rapòrte separate, — cu personalul de acum, deși în decursul anului s'a ocupat postul de practicant prin clericul absolut Nicolau Vătășan, va fi preste puțință de a învinge lucrul cel mult împreunat și cu respundere materială și morală.

La acest loc nu putem trece cu vederea, că senatul epitropesc în virtutea dispozițiilor Statutului organic § 136, a inventarisat averea remasă de fericitul Archiepiscop și Metropolit Miron, a separat averea bisericiei, fondul instruct, de averea privată, lucrare care a ocupat pe delegații senatului epitropesc mai multe țile — iar despre însuși momentele mai însemnate din această lucrare, — consistoriul prezintă raport separat.

I.

1. Starea fondurilor și fundațiunilor cu 31 Decembre 1898 este evidentă din rațiociniul anual, care se subterne cu raport separat instruit cu conspectul provédut în concludul sinodal din 1897 Nr. 86 despre rentabilitatea realităților arătate în procente.

2. Numerariul rezultat din sortarea hârtiilor de valòre și din venitele fondurilor s'a investit în următorul mod:

Pe baza concludului senatului epitropesc din 16 Maiu Nr. 3959 Epitr. s'au cumpărat dela casa de păstrare din Budapesta scrisuri fonciare de 50.000 fl. per 100 fl. 25 cr., deci în sumă totală de 50.125 fl.

Aceste hârtii sunt scutite de dare și aduc 4¹/₂%.

Pe baza concludului din 6 August Nr. 5726 s'au mai cumpărat tot de la aceeași casă de păstrare tot cu prețul de 100 fl. 25 cr., hârtii de 50.000 fl. tot scutite de dare cu 4¹/₂%.

Hârtiile cumpărate s'au contat în favorul fondurilor pe sémă cărora s'a făcut cumpărarea.

Fățu cu anul trecut suntem în plăcuta poziție a raporta, că Fondul seminarial și al Tipografiei archidieceșane au putut și capitaliza ceva, deși nu cele 20% prescise, și numai Fondul general administrativ a încheiat socotelile cu un deficit și

mai mare ca anul trecut, tot din cauză că acum de 4 ani au încetat aproape toate resursele venitelor ordinari, și acest deficit se pòte delătura numai prin punerea în lucrare a mijlòcelor cari le recomandăm la alt loc cu esibt separat.

3. Reparaturi mai însemnate s'au făcut, parte la seminarul cel nou, parte la casele vechi archidieceșane, și s'a spesat o sumă de 2313 fl. 27 cr.; s'au luat însă măsuri, ca reparaturi să se facă numai când ele ar spori rentabilitatea ori ar fi de o necesitate imperativă, și prin întrelăsare s'ar periclita edificiul.

(Va urma.)

Din România

(Alegerile pentru Senat.) După-ce în Cameră, noul guvern a obținut aproape unanimități, la alegerea senatorilor mai înstrădușit, la alegerea senatorilor mai înstrădușit I. de Senat, alegeră săvêșită Marța trecută rezultatul e următorul: Din 60 de mandate senatoriale ale colegiului I. au dobândit conservatorii 43, junimiștii 5, liberalii 5, drapelisti 1, iar pentru 7 locuri s'a declarat balotagiu.

Astfel la alegerea de Marți, partidul conservator a câștigat o majoritate de peste două treimi!

La alegerile din Ilfov unde își puseseră și liberalii pe căpeteniile lor Sturdza și Stătescu, candidații conservatori G. Gr. Cantacuzino și Gr. Capșa, au fost aleși cu 1198 voturi, pe când candidații partidului liberal D. A. Sturdza și Eug. Stătescu n'au întrunit decât 359. Fostul ministru-președinte D. A. Sturdza a mai cădut și în alte 2 locuri.

La alegerile din colegiul al II-lea de Senat, proporțiunea e tot așa!

Apel.

— Pentru biserica din Petroșeni —

În primăvara anului trecut, comuna bisericescă gr. or. din Petroșeni, tractul Hațegului, cu aprobarea autorităților mai înalte biser. și politice au început să zidescă o biserică nouă din material solid și în strada principală a orașului, carea să corespundă împrejurărilor locale și sociale din această comună orășenească și poliglotă, precum și cerințelor și trebuințelor poporului nostru, care în timpul din urmă sa sporit în mod considerabil și se sporește pe ții ce merge prin domiciliarea mai multor băieși și lucrători de confesiunea noastră, veniți aici din toate părțile spre ași câștiga pâinea cotidiană.

Biserica din cestiune în decursul anului trecut sa și terminat în ce privește zidurile și coperișul cu țigla. — mai rămânând pentru anul curent continuarea și terminarea turnului și aceloralte multe câte se mai cer până a fi terminată în mod definitiv spre a se putea sfinți și da în samă poporului duios spre folosință.

Comuna această, ce a putut câștiga și cruța de 22 ani încòce, tot a spesat cu lucrarea de până acum și după o socotelă mai recentă a comitetului nostru parochial, până la terminarea definitivă se mai cere pe atăta.

Spesele avute până acum în afacerea această se urcă la suma de 7000 fl. (șapte mii fl.) prin urmare se mai simte lipsa altor 6—7000 fl., pe cari comuna această nu le pòsede; biserica însă vrea să o termineze cu ori ce preț până la toamnă a. c., fiindcă în biserica actuală, carea este foarte veche, de lemn, mică și întunecată, nu se mai pòte face serviciu divin în mod cuviincios și fără tēmă de vrun eventual pericol.

Deòre-ce comuna noastră această bisericescă, ca atare afără de 40—50 fl. ce incurg pe lună dela băeșii nostri, alte isvòre de venit nu are, iar de altă parte a mai face vr'o repartiție pe popor, lucru cu neputință este, deòre-credincioșii nostri sunt săraci până la estrem și îngreunați preste măsură cu difiritele dări și alte sarcini publice, încât abia se mai pot, susține de pe o ții pe alta. Stând lucrul astfel nu ne rămâne alta, decât speranța, după Ddșu, în sprijinul binevoitor al ómenilor de caritate din toate unghiurile țerei noastre.

Apelăm deci cu totă încrederea la generozitatea, on. public, rugându-l din totă inima a ne da mână de ajutor întru ajungerea scopului măreț și mult dorit, și această cu atât mai vèrtos, fiindcă comuna intenționează a renova din temelii și școlă confesională, care încă este de lemn, mică și veche încât nici pe departe numai corespunde cu spiritul timpului și a cerințelor de astăzi, în carea școlă estea se ținea, afără de instrucțiunea cu elevii ordinari, și catichisia cu copii de religiunea noastră, dar umblători la difiritele școlle de stat și ale societății minelelor de carbuni de aici mulți la număr.

P. T. Domni, cari primesc acest modest „apel“, sunt respectuos rugați a circula lista alăturată pe la binefăcătorii din cercul cunoscuților săi, eventual și în biserică la finea serviciului divin, și apoi împreună cu rezultatul sperativ a o trimite la adresa: „Oficiul parohial gr. or.“ în Petroșeni (Hunyad megye) până cel mult la 15 Iulie 1899, când expiră concediul obținut din partea Inaltului nostru guvern.

P. S. Darurile primite se vor evita cu prof. mulțumită în diarul: „Telegrafatul Român“ și „Revista Oraștiei“.

Petroșeni, la 15 Aprilie 1899 st. n.

Pentru comitetul parohial:

Avram Stanca m. p. *Dionisie Socol* m. p. paroh ca președinte. I. episcop.
Petru Iacob m. p. *Dumitru Buzduga* m. p. notar, II episcop.

Revista Externă

Războiul la graniță.

La graniță între *Turcia* și *Serbia* s'a întâmplat un conflict serios. O bandă de Albani, unită cu vre o 200 de soldați reguțați turci, a atacat granița sârbescă la Jablanica.

Poporația sârbescă a dezvoltat o luptă mare de apărare. *Totă țiu a s'au bătut*, pe o linie de vre o 20 kilometri, în puncte singuratic. *Pe ambe părțile sunt numeroși răniți și morți.*

Atacatorii, mai numeroși și pregătiți, au reușit a prinde trei din posturile de pază sârbești și a încungiura trei sate.

S'au trimis și din parte sârbescă *trupe regulate* pentru a respinge pe invasiuniști și a restabili ordinea.

NOUTĂȚI

Personal. Eminenția Sa Inaltpreasfințitul nostru Arhiepiscop *Ioan* a plecat ați cu trenul accelerat dela orele 7 și 45 minute la Brașov, însoțit de următorii domni din gremiul consistorial: Preacuvioșia Sa dl *Dr. Ilarion Pușcariu*, archimandrit, și Preaon. Domni asesori consistoriali *Zaharie Boiu*, *Nicolae Cristea*, *Dr. Remus Roșca*, protopresbiteri, *Dr. Elie Cristea*, secretariu.

Din cauza sărbătorilor Pogoririi Duhului sfânt, numărul nostru proximo va apare numai Joi viitoare.

Restanțierii de dare și dreptul electoral. Sâmbăta trecută ministrul de interne a dat o circulară către toate comitetele centrale electorale, pe care le îndrumă a induce în lista de alegători pe toți cetățenii căți după cens au drept de alegător, ori și-au plătit darea ori nu! *Avis* alegătorilor.

Scumpete, sărăcie și dreptate un-gurască în Treiscaune. Ni-se scrie din comitatul Treiscaunelor, că, în urma secetei prea intensive din Moldova, neputându-se lucra pământurile, și de și sute de muncitori Săcuți și Români se reîntorc desperați din Țară, unde n'au putut lucra și câștiga. Populațiunea e cuprinsă de spaima scumpetei ce va veni în urma lipsei de bucate, a căror preț urcă iarăși.

Lumea, însă își urmăze cursul. Flămânzirea Săcuților din comitatul Treiscaune și Ciuc, carii totdeauna, încă în lunile de iarnă își angajiază brațele pentru lucrul de vară în Moldova, nu împedecă pe stăpânitorii noștri a se gândi decât numai la „întărirea hegemoniei“ lor, jertfind interesele particularilor în scopul unei utopii.

Comasările și segregările de păduri, făcute în interesul nemeșilor scăpătați, cari pe alocurea și-au fost vândut și ultimul petec de loc, pe unde au stăpânit moșii și strămoșii lor, apoi înființarea de școle de stat cu împrumuturi impuse comunelor politice și locuitorilor, au stărnit credința chiar și în resfățății Săcuți „santinelă fidelă la resăritul țerei“, că la noi în era milenară, tot binele ce se face, în interesul domnilor se face, iar poporul rămâne legat de glia sa, acum împovărată mai mult de sarcini, ca ori și când! Nici segregarea pădurilor comunele nu se face cu considerare la dreptul locuitorilor, căci pentru a-i eschide pe locuitorii săcuți și români chiar în comunele mai mari, cu teritorii de 20—40 mii jugere, se declară aceste teritorii mari de „composesorat al nemeșilor săcuți“, și de 10—15 ani se pōrtă procesul pentru folosința pădurilor, cauzând ome-nilor spese mari și prospecte triste de viitor!

Esamenele la școlile noastre din Brașov au loc în următoarele zile:

În 11 și 12 Iun. v. esamenul verbal de maturitate la gimnasiu.

Esamenile private cu privatiștii în 14—19 Iunie.

Esamenile publice de încheiere la gimnasiu în 25 Iunie, la școla reală în 26 Iunie.

Esamenul de cântări în 24 Iun. cu cl. II reală și II gimn.

În 27 Iunie v. încheierea festivă și împărțirea testimoniilor.

Agata Bârsescu dă în București o serie de reprezentațiuni, tragediile sale favorite, în limba română. Va juca „*Hero și Leandru*“, „*Căminul părintesc*“, „*Medea*“, „*Macbeth*“, „*Mesterul Manole*“ și altele. I-se dă 100 Lei pentru fie-care seră. E demult decând d-șora Bârsescu n'a mai jucat românește și e mare bucurie în publicul român de reîntorcerea celebrei tragediene în țară, după o rătăcire îndelungată și nu lipsită de spini, printre streini.

Tren vicinal dela Sighișora la Mureș-Oșorheiu. Camera comercială și industrială din Mureș-Oșorheiu a înaintat ministrului de comerț o petițiune, în interesul construirii unui tren vicinal între Sighișora și Mureș-Oșorheiu și a recomandat în modul cel mai călduros ministrului executarea acestui proiect.

Incheierea anului școlar în Câmpeni. Duminica trecută s'a încheiat în mod solemn anul școlar la școla capitală din Câmpeni. După celebrarea serviciului divin și după cetirea unei rugăciuni de mulțumită, dl protopresbiter *Romul Furdui*, prin o frumoasă vorbire arată cum trebuie să se îngrijescă fie-care poporean de copiii sei, îndemnă pe credincioși a-și trimite băieții la școlă, singura instituțiune, care dă adevărata hrană sufletească tinerelor mlădițe. Spune, că esamenile s'au ținut Mercuri în 26 Maiu st. v. sub presiul d-sale și că rezultatul a fost pe deplin mulțumitor, și încheie punându-le la inimă poporenilor îngrijirea precum și responsabilitatea cea mare, ce o are fie-care tată înaintea lui D-șeu și a omenimii pentru interesarea de creșterea fiilor sei.

La acestea învățătorul-dirigent, presbiterul *Ioan Motora* mulțumesc d-lui protopresbiter pentru conducerea și interesul ce-l pōrtă față de școla acesta. Anunță mai departe, că bunii creștini, d-na *Sabina Preda*, *Dr. Zosim Chirtop* au donat câte 5 fl. și măestrul *George Todea* 1 fl. pentru a se împărți premii între elevii și elevele școlii. Sumele donate se împărțesc între cei mai diligenți elevi, și cu aceste se declară anul școlar carent de încheiat.

În Seliște se aranză o Petrecere cu joc de cătră „*Reuniunea pompierilor voluntari*“ din Seliște, a 2-a și de Rosalii, la „grădina pompierilor“. La cas de timp nefavorabil, se va ținea în Duminica următoare. Venitul curat este pentru fondul reuniunii. Comitetul aranzator.

Esamenul în Sadu, s'a ținut la școla noastră gr.-or. în 30 Maiu v. Succesul a fost strălucit, fiind de față Pr. On. D. Protopresbiter *Ioan Papiu*, iară dintre străini dnii învățători din Boița și d-șora învățătoare din Tălmăcel, și un număr public din comună. Prin acesta numai laude putem aduce dlor învățători *Valeriu Scutea* și *George Simplăcean*, care prin muncă, zel și activitate au adus școla la nivelul ei adevărat, iar d-șora *Maria Ciuruga* încă ne-a cauzat bucurie cu progresul făcut cu micii începători. I-se cuvine laudă.

Declamările făcute cu elevii din clasa III. au făcut o impresie deosebită de bună publicului.

Sadu, în 3/15 Iunie 1899. *Ioan Cim-poca*, membru în comitetul parohial.

„**Hațegana**“, actuala asociațiune de anticipațiune din Hațeg, se preface în „*Institut de credit și economii, societate pe acțiuni*“, și publică prospect de subscriere de acții. Va eda 1000 acții a 100 corone, deci va lucra cu capital de 100,000 corone. Adunarea gen. constituantă însă, are drept a urca capitalul și a primi subscrieri până la 200,000

corone. Subscrierea acțiilor se face până la 30 Iunie n. c. A se adresa asociațiunii „*Hațegana*“ în Hațeg. În fruntea întreprinderii stau Românii de frunte din Hațeg și din jur.

Convocare. Adunarea generală a *Despărțământului II. (Bran)* al Asociațiunii își ține adunarea generală anuală a treia și de Rosalii în comuna *Tohanul-nou*. Se invită onorații membri și toți acei cari se interesează de progresul poporului român. Zernesti în 1 Iunie 1899. *Nicolae Găroiu* dir. *Ioan Strevoiu*, notar.

„**Reuniunea sodalilor români din Sibiu**“, atrage atențiunea asupra producțiunei din țiu primă a S. Rosalii, ce promite a fi cât de interesantă. O parte a venitului curat e destinată pentru expozițiunea industrială din toamnă. Cei ce eventual n'au primit învitatări — sunt rugați a se privi de învitatări.

Reuniunea economică a cercului Sibiu a luat asupra-și reprezentanța exclusivă pentru întreg Ardealul a fabricii de mărfuri de cânepă a lui *Mateiu Bellan* în Băcs-Cséb.

Astfel e în poziție a procura cu vagonul legăturile atât de folosite de snopi patentate, pregătite de această fabrică din cânepă curată din Băcska, și a-le lîfera economilor transilvăneni mai ieftin, decât dacă acestia ar procura direct dela fabrică, dar în cantitate mai mică decât 400,000 bucăți.

Nu putem decât să recomandăm cu toată căldura o probă cu aceste legături de snopi patent, și să avisăm pe cetitori în privința prețului la inseratul fōei noastre.

AMVONUL

Semințe din agrul lui Christos,

de
Zacharia Boiu.

Sub acest titlu am anunțat deja cu luni înainte punerea sub tipar al unui volum de *Cuvântări bisericești*, datorite iubitelui nostru orator bisericesc, protoiereu *Zacharia Boiu*, bine cunoscut în cercuri largi.

Astăzi putem vesti pe cetitori, că volumul anunțat atunci a eșit de sub tipar, îl avem înaintea noastră și îl pōte avea oricare servitor al casei Domnului, doritor de a se folosi de pișele predici dintrânsul.

Oonorabilul autor voește să pună la dispozițiunea preoției un op mai mare, în trei tomuri:

Tomul I: Cuvântări la Duminicile de peste an;

Tomul II: Cuvântări la Sărbătorile și praznicele de peste an;

Tomul III: Cuvântări la înmormântări, parastase și alte serbări funebrale.

Cel dintâiu, cuprinzând 56 predici pentru Duminicile de peste an, începând cu Duminica Paștilor și sfîrșind cu a șasa a Paresimilor, e gata; al doilea va fi în curând pus în lucrare.

Se estinde acest prim volum pe 324 pagini (21 cōle de tipar) și costă 1 fl. 50 cr.

În frunte volumul are următoarea pagină de arhierescă binecuvântare și recomandare:

„*Opul present, care sub titlul „Semințe din agrul lui Christos“ cuprinde în trei tomuri cuvântări evanghelice pe Duminicile și Sărbătorile de peste an, precum și la alte ocațiuni în viața socială bisericească, compus de asesorul consistorial protoiereu Zacharia Boiu, și trecut prin revisiunea canonică, îl aprob, și împărțind totodată binecuvântarea arhierescă pentru edarea lui în tipariu, îl recomand cu totînadinsul clerului și poporului ortodox român spre folosire în deprinderile sale religiose.*”

Sibiu 16/28 Iunie 1898.

Miron Romanul m. p. archiepp. și metrop.

Iar pagina următoare este dedicațiunea opului, carea, legată de un însemnat moment istoric din viața noastră bisericească, e următoarea:

„*Piei memorii a fericitului Arhiepiscop și Metropolit*

Andrei Baron de Șaguna

la aniversarea a 25-a dela mōrtea aceluia.

Autorul.

Urmăze apoi Prefața, pe carea fiind de interes, iar pentru servitorii Domnului cari se ocupă cu predica, fiind instructivă, o vom reproduce într'un număr viitor.

Iar ca cetitorii să-și pōtă face din propria intuițiune judecată asupra cuprinsului însuși al predicilor onorabilului autor, vom reproduce într'un număr viitor, și una din acestea predici.

Cetitorii vor vedea însuși și vor conve-ni apoi cu noi în părerea, că sunt multe semințe bune, semințe alese, semințe sfinte, acelea pe cari cetitorul le va afla și ascultătorul le va auzi, din aceste predici. Multe semințe alese, plăcute lui D-șeu, purtătoare de povățuiri pe căile ducătoare la mântuire, se samănă în inimile și în mințile credincioșilor, prin predicile acestea.

Însemnăm ca o însușire vrednică de reamarcă la cuvântările dlui asesor *Boiu*, că ele nu cad în defectul multor altor predici sau al Căzaniilor, de a fi obositor de lungi, ci tōte sunt ținute în margini moderate, condensate, rotunzite, așa ca să nu obosescă pe ascultător. Sunt apoi ușore, populare — țință anume alēsă sieși de autor, pentru a fi accesibile în cercuri cât mai largi obștei de credincioși.

Și fiecare cuvântare e terminată cu câte o inspirată și frumoasă rugăciune adresată Tatălui ceresc, contrasă din tema țilei, ca o încoronare a învățăturilor și cererilor respectivei teme.

Oonorabilul asesor *Boiu*, autorul predicelor acestora, e cunoscut în cercuri cu mult mai largi, și a fost ascultat cu plăcere și atragere de mult mai mulți, tineri și bătrâni, apropiați și depărtați, decât să aibă lipsă de mai multă recomandare prin slabele noastre cuvinte, — de aceea ne și dispensăm de ori-ce recomandări mai departe, siguri fiind că vor fi numeșoi aceia, cari aflând că au ieșit în volum cuvântările acestea, se vor nisui a și-le procura.

Noi le recomandăm tuturor.

Avis.

Deore-ce până de present nu s'au adresat învățătorii în număr de ajuns pentru a primi unul din cele 33 de exemplare ale „*Foi Pedagogice*“ abonate de „*Reuniunea învățătorilor gr. or. român din districtul Sibiului*“ și menite a se distribui gratuit învățătorilor lipsiți dar datori de a o avea, ne luăm voie a pofiti din nou pe acei învățători, cari nu sunt în stare a abona numita fōie din al său, a se adresa comitetului central, al „*Reuniunii învățătorilor gr. or. români din districtul Sibiului*“ pentru a primi un exemplar gratuit pe anul 1899.

Cei cari vor primi tōia sunt obligați, ca numerii să-și pōstreze și la finea anului să-i doneze bibliotecii școlare din comună.

Totodată cei cari se vor adresa comitetului central în acest scop, să alătore cererii o adeverință dela comitetul parohial despre starea materială, în care se află.

Sibiu, din ședința comitetului central, al „*Reuniunii învățătorilor gr. or. români din districtul Sibiului*“ ținută la 28 Maiu v. 1899.

Dr. D. P. Barcianu

Candid Popa
secretariu II.

Educațiunea sexului frumos.

Disertație cetită la serata literară a societății „*Petru Maior*“ din Pesta, în 4 Maiu n.

(Urmare.)

— Prietinelor mele.

Combinând acuma cestiunea educațiunei cu importanța mamei, ca prima educătoare trebuie să ne întrebăm, cum își îndeplinesc mamele de ați chemarea lor? Noi avem lipsă de caractere în poporul nostru, de curaj, de bărbăție, de demnitate și consciință națională, de serioșitate și conservarea tradițiilor morale, atâtea calități al căror sacru isvor e sinul matern.

Cultura timpului nostru se îngrijeste mai mult de îmbogățirea minții, îndicându-i unele desterități, prin cari pōte ajunge la un traiu mai ușor. Care va să dică, urmărește scopuri practice, pe când cultura înimeii, țice *Pestalozzi*, numai mama o pōte da în măsura recerută. Dacă se sporesce numărul ome-nilor cu inimă perversă, e semn că scade numărul adevăratelor mame, și creșterea familiară se află în stadiul decadenței. Societatea este datoră a înființă școlile pentru sexul femeiesc, cari să îngrijescă de o educațiune bună a femeii, ca astfel să asigure fericirea generațiunilor viitoare.

Cultura inimei este puntea, care f-l trece pe om dela cunoșcerea binelui la săvârșirea lui. Acesta se câștigă numai și numai în institutul cel dintâiu de educațiune

care este familia, pentru-că nu există simțăminte mai vii și mai durabile, manifestări mai tenace ale voinței omenești, ca cele cimentate în caracterul religios-moral, la căldura focului sacru al iubirii familiare.

Familia este solul, în care au să încolțească virtuțile cetățenești, și de aici importanța mamei în familie și societate.

Se împărtășește sexul frumos în zilele noastre de așa o creștere, ca viitoarele soții și mame să poftească să fi la înălțimea chemării lor? Nu, hotărât nu! Bine să fie înțeles, eu am în vedere așa numita inteligență română, — pătura cea mai sus pusă, care poate cum vrea nu pe aceea, carea face cum poate, — și repet încă odată sunt și excepțiuni, cărora din nou le aduc tributul meu de stimă și recunoștință!

Să vedem.

După rezultatele cercetărilor psihologice de până acum, sufletul noului născut se poate asemăna cu o tablă de ceară, netedă pe totă întinderea ei. Primele impresii, idei și sentimente se gravază adânc în sufletul nostru, ele sunt hotărâtoare pentru formarea caracterului și normative pentru toate acțiunile din viața noastră. Afară de aceea cei mai mari pedagogi au constatat, că copilul în cei dintâi 3 ani mai multe cuvinte învață decât în 10 de școală, cu un cuvânt puterea de apercipiune e foarte intensivă. Acesta este deci timpul cel mai potrivit, când mamele au să arunce sămânța, din care vor avea să răsăre virtuțile cetățenești.

Cum purced cele mai multe mame?

Apoi femeia din fire e de construcție mai deșă, gîngășă, sensibilă din cale afară, și fiind-că așa e modern, haid să ținem și nervoasă. O astfel de soție, după naștere de regulă devine anemică, isterică, și D-zeu mai știe câte, bôle de nervi nu-și atribuie, prin urmare nu poate să-și nutrească înșasi copila. Primul pas fatal s'a făcut, ceia-lalți urmăz strună. Copila se nntrește cu lapte străin, iar creșterea ei este incredințată unei instructoare anume de alt neam, pentru-că, mă rog, „copila mea are să fie crescută pentru salon“, și se nu zimbîți, „cultura cea înaltă nu se poate câștiga decât din franțuzește, englezește nemțește sau chiar și din ungurește“.

Copila prin naștere moștenește dela părinți unele înclinări naturale spre credințele aspirațiunile, datinile și moravurile poporului din care face parte, și acuma în loc de a i-se desvolta cu îngrijire aceste înclinări, sub mîna instructorilor, — cari din această nobilă dar grea chemare își fac o meserie, ce și-o exercită fără nici un control — se sêvîrșește cel mai dăunos atentat la viața ei spirituală. În loc de a-i sădi în suflet dragostea pentru limba noastră, pentru cîntecele și portul nostru; în loc de a-i întemeia dragostea de neam prin prezentarea figurilor mărețe, cari și-au adus viața jertfă pentru propășirea neamului, în loc de a edifica la cultura înimei prin istorisirea de fapte frumoșe și morale, — i-se chinue memoria cu frase pe cari nu le înțelege și nu le simte.

Tatăl obosit de munca zilei de ađi și îngrozit de teama zilei de mîne, n'are timp pentru a se ocupa mai de aproape și cu creșterea mai ales a copilelor, dar și de altcum „n'ai să te amesteci, asta e trêba mea“, și el pentru asigurarea liniștei familiare trebuie să tacă. Mama stă la o parte și se desfătează în odorul ei, care prin anul al 5-lea bate deja cu o mână la pian o romanță franceză și face fără greș cei trei pași din Mazurcă. Stă la o parte și nu observă, cum altoiul crește strîmb, pentru-că nici odată nu pofte fi ôblă umbra unui obiect strîmb.

După o astfel de pseudo-creștere copila ajunge la anii de școlă, prilej pentru al doilea pas fatal. Părinții și de astădată, dar mai ales mamele, se lasă învinse de aceleași vederi greșite sau prejudiții, că în școlile noastre naționale nu s'ar putea câștiga aceeași „cultură înaltă“ cu care ele doresc a-și înzestra îngrașul. Există, Ilustră adunare, în Sibiu o școlă elementară de fețișe. Stă sub deosebita supraveghiere a Reuniunii femeilor române de acolo, și are un corp didactic, învățatori și învățătoare cu calificățiune mai înaltă din Claj și Budapesta. Credeți D-vóstră, că e sprijinită de familiile din centru și jur? Vê rog să nu fiți ușor credători! Abia 20—30 de copile ocupă loc în bănci la examene, pe când la celelalte școli elementare: săsesci, ungurești și în așa di-sele „clostere“, sunt cu sutele, dintre cari cu siguranță 50 de procente sunt române.

Și așa e în tot locul.

În școlile aceste străine e imposibilă câștigarea de cunoscințe temeinice, pentru-că eleva întimpină enorme greutăți deja cu studiarea limbii. Superficialitatea din familie începe a lua dimensiuni tot mai mari.

Pericolul cel mai mare însă e că fețele noastre în institutele aceste în loc de o cultură adevărată, primesc o cultură cu totul falsă, lucrându-se cu intențiune la falsificarea conștiinței lor. În institutele acestea, cu eludarea celor mai elementare principii pedagogice, de limba română pomenire nu se face, iar atunci când se face, numai decât o clăsează între limbile neculte, al căror loc e

culina; istoria noastră, o poveste; eroii nostri naționali, nisce bandiți; religia noastră, o erezie, iar noi un neam de—iloți! Vê rog acum să-mi spuneți, cum se vor încălzi aceste fitore mame de dragoste pentru înaintarea acestui popor oropsit? Cum vor păzi ele nestins focul sacru al naționalității noastre în sufletul generațiilor viitoare, când ele după absolvarea astorfel de școle se sfiesc a se numi române?

(Va urma)

Notiță Literară

Din „Fôia Pedagogică“, a apărut Nr. 11 cu următorul cuprins: Inspectiunea școlară, de Iuliu Vuia. — Modelo de locțiuni: Gîndacul de Maiu, lecție din istoria naturală. — Informațiuni: Sciri școlare din tractul Seliștei. — Concurs. — Avis. — Corespondență.

Din „Revista Economică“, organ pentru societăți financiare și comerciale a apărut Nr. 6 (10 Iunie): Bilanțul băncilor noastre pro 1898; Negocierea efectelor la bursa din Viena, de Iuliu Popescu; Incheierea depozitelor spre fructificare, de C. Popp; Toemelile agricole în Ungaria; jurisdicțiune; agricultură; comunicațiune; situațiunea băncilor: „Buna“, „Economul“, „Olteana“, „Speranța“; Cronică; Literatură economică; Posta Red.; Bursa, etc.

Mulțumită publică.

Pentru nenorociți prin foc din Balomir.

D-le Redactor!

Subscriși în numele membrilor de familie păgubite prin foc, din comuna Balomir (Câmpul pânei) aducem cele mai recunoscătoare mulțumiri marinitoșilor dăruitori din Sibiu, cari au contribuit pe lista purtată de dl N. Bența funcționar la „Albina“, adunându-se pe acea listă suma de 42 fl. 20 cr., care sumă s'a dat în păstrare până la sosirea tuturor listelor împărțite, când prin un comitet ales din sinul poporului se vor împărți toate ofertele încurse, dându-se un raport general.

Scopul ne e, ca cu banii încurși să se cumpere materialul necesar pentru repărarea caselor arse, ca venind iarna să nu afe împărășiate familiile prin alte locașe. Bucatele ce au încurs s'au împărțit între familiile arse după numărul sufletelor.

Binefăcătorii înscrși în lista Nr. 4 dela Sibiu sunt: C. Petri comerc. 1 fl. dl Ioan David secretar la Albina 1 fl. N. N. 50 cr. G. Decian executor 50 cr. C. Pop. funcționar la Albina 50 cr. P. Tineu funcț. Albina 50 cr. D. Stefan funcț. Albina 50 cr. Cosma director Albina 2 fl. Banca „Albina“ 20 fl. E. Pinciu funcț. Albina 1 fl. P. Lucuța căpitan în pensiune 2 fl. D. Farcaș 50 cr. Simion Monda protopop 1 fl. Teodor Pop adv. în Baia de Criș 1 fl. NN. Sibiu 1 fl. NN. 50 cr. Victor Tordășan esactor Sibiu 50 cr. Al. O. 20 cr. Vasilie Voina protopop Brașov 1 fl. Ioan Blaga prof. Brașov 1 fl. Vasilie Dămian protopop Zarand 50 cr. Dr. Vasilie Bologa director la Internat 50 cr. Nicolae Ivan asesor Sibiu 1 fl. Dr. Vasile Preda adv. Câmpeni, 1 fl. N. N. 50 cr. N. N. 50 cr. Dr. Elie Cristea secret. cons. 50 cr. Ioan Papiu protopop Sibiu 1 fl. Suma 42 fl. 20 cr. v. a.

Primescă toți acești binefăcători tributul de mare mulțumită și recunoștință din partea familiilor nenorocite.

Balomir, 22 Maiu 1899.

În numele familiilor întristate:

Nicolau Suciu,
preot. ort. rom.

Ioan Balomiri,
învățator.

Mătase Henneberg

dela 45 cr. până la fl. 14.65 per metru — veritabilă numai procurată direct din fabricele mele — negră, albă și colorată, — în cele mai moderne țesături, colori și dessinuri.

Particularilor liberă de porto și vamă acasă. Mostre cu întorcerea poștei.

Fabricile de mătase G. Henneberg (lîf. de curte ces. și reg. Zürich. [2] 7--

1589—99

[83] 3—3

CONCURS.

E de ocupat postul de *notar cercual* din *Sachsenhausen*. Cercul se compune din comunele Săsăuș și Ilimbav, în această din urmă se află însă un post de vice notar.

Emolumentele:

1. Salar 500 fl.
2. Locuință liberă, eventual bani de cuartir 40 fl.
3. Pentru luminat și încălzit 12 fl.
4. Paușal de cancelarie 30 fl.
5. Taxele satorite în statut pentru lucrări de natură privată.

Fiindcă noul notar va fi propus spre denumire de matriculant reg. ung., va primi încă 80 fl.

Petițiunile compuse conform articolului de lege I. din 1883, provădute cu adevărea cunoscințelor de limbi și scrise cu mână proprie, sunt a se înainta aici până la 25 Iunie n. c. ôrele 12 din Ți.

Noerichiu, la 6 Iunie 1899.

Protopretorul.

Anunț.

Am onóre a aduce la cunoștință onoratului public, că în atelierul meu de croitorie (strada Măcelarilor Nr 45. casele tipografiei Archidieceșane) se efectueș tot felul de **vestminte bărbătești**, precum și **reverenți**, reparaturi, și tot felul de **ornate bisericesci**, precum **Stichare**, **Epatrafire**, **Felóne**, **Mănećari**, **Brăuri**, **aere și prapori** în timpul cel mai scurt și după cerințele ritului nostru ortodox cu prețurile cele mai moderate. [68] 5—6

Sperând că onoratul public mē va onora cu prețuitele-i comande, mē recomand binevoitoriului sprigin

Zaharie Voileanu
măestru croitor.

NB. la cerere espedez mostre franco și gratis.

„Concordia“

Societate comercială pe acții — Sibiu,

pune în vîndare

un vin escelent

garantat curat, cu prețul de

40 cr. litrul!!

Se potriveșe admirabil cu ape minerale.

[86] 1—12

Legături de snopi patent

escelent probate, din **ănepă curată de Bácska**, din fabrica lui **Matei Bellán** în **Bács-Cséb**, 1000 bucăți 150 cm. lungi cu **7 fl. 80 cr.** și 1000 bucăți 130 cm. lungi cu **7 fl. 20 cr.** loco gara Sibiu sau în pachete postale de câte 200 bucăți 150 cm. lungi cu **2 fl. 10 cr.** și 130 cm. lungi **1 fl. 90 cr.** franco, **vinde singura reprezentanță pentru Ardeal.**

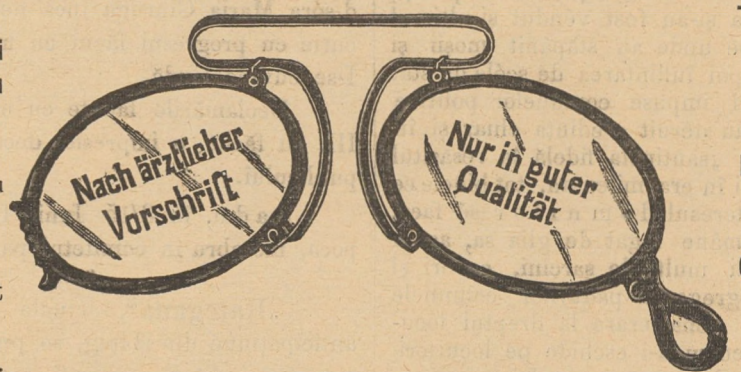
[87] 1—5

Administrația cercuală
a reuniunii economice săs. ardel. în Sibiu.

Julius Erös,

SIBIU,
strada Cisnădiei 3.

Ochelari
Zvickeri
Ochelari cu
lînti
convexe
de ori-ce soi
în
Nickel
Argint
și
Aur etc.

Termometre
Barometre
Compase
Lornete
de
teatru
Ochianuri
de
câmp
etc. etc.

Tot aci cel mai mare deposit
Sibian de

Orológe, obiecte de aur și argint

precum și utensilii bisericesci.

[71] 6—10